

Penjats de l'energia dels altres

El 15% de l'energia que es consumeix als Països Catalans té origen nuclear, tot i que a les quatre centrals nuclears situades a Catalunya i al País Valencià se'n produeix força més. El petroli hi acapara més de la meitat de la despesa energètica i el gas natural hi guanya terreny. Però el gran problema, com a la majoria de països del món, és la dependència energètica, és a dir, el fet de consumir més que no es produeix.

El creixement econòmic dels darrers anys a la zona de l'Euram n'ha intensificat la dependència energètica de l'exterior. Esdevé imprescindible recórrer als mercats internacionals, sacsejats per tensions geopolítiques i pressionats per la demanda de les economies emergents. Tot plegat dibuixa un panorama d'encariment continuat del petroli i productes derivats, i en qualsevol economia desenvolupada l'encariment d'un factor de producció es tradueix en un increment de costos que s'acaba carregant en la factura final que pagarà el consumidor i que també afecta la rendibilitat i la competitivitat de les empreses. Què pot fer un país que es veu obligat, si no vol aturar el creixement econòmic, a importar una energia cada dia més cara? Tant com sigui possible, reduir la dependència energètica perquè el seu teixit empresarial no se'n ressenti i, si disposa de recursos energètics propis, potenciar-los. En el cas dels Països Catalans, les energies renovables presenten molt camp per córrer.

Cada vegada més cara. Des de 2002, els productes energètics s'han encarat espectacularment a tots els territoris, particularment a Catalunya, on les variacions han estat més destacades que no a l'estat espanyol. L'any 2004 i el 2005, tal com recull l'informe "Energia a l'Euram" de l'Observato-

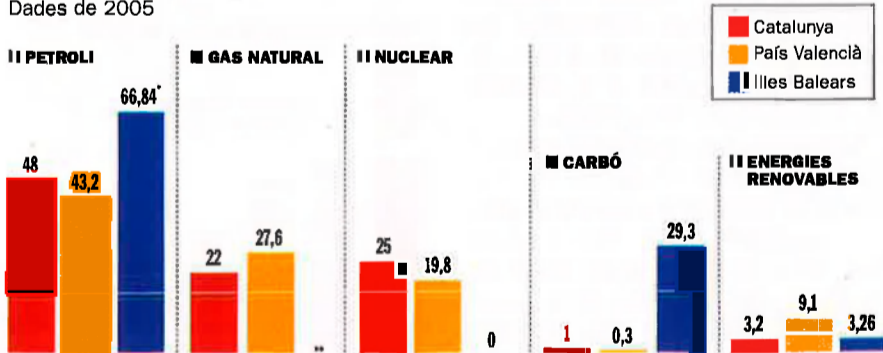
ri Estadístic de l'Euroregió de l'Arc Mediterrani, es van registrar forts increments dels preus dels carburants (a Catalunya, 12,8%; al País Valencià, 11,9%; i a les Balears, 11,6%), en sintonia amb els increments a escala mundial. La dada és prou rellevant si es té en compte que els territoris de l'Euram depenen de les importacions de productes petrolífers, que representen la meitat del total d'energia consumida, molt superior al consum de gas natural i de l'energia d'origen nuclear. El preu de l'electricitat, el gas i més combustibles presenta un augment més lent, encara que s'aproxima al 5% entre 2004 i 2005, gràcies a la intervenció de les autoritats que regulen els mercats.

Malgrat que hi ha una clara dependència energètica de l'exterior, els territoris de l'Euram experimenten lleugers creixements de la producció d'energia que cal valorar positivament a l'hora de pensar en el futur energètic del territori. Entre els anys 2000 i 2003, la producció d'energia va créixer d'un 6% a les Illes Balears, al País Valencià d'un 4,5% i a Catalunya d'un 4,4%. Però encara no n'hi ha prou per a compensar l'increment de consum, de manera que en aquest període va caldre importar 58,4 milers de TEP (unitat equivalent a l'energia de combustió d'una tona de petroli), provinents fonamentalment de Rússia, l'Aràbia Saudita, Mèxic, Nigèria i Líbia pel que fa al petroli, i dels dos últims països esmentats més Algèria pel que fa al gas natural. També cal remarcar la baixa producció d'energies renovables, perquè, si bé representa el 36% a les Illes Balears, no arriba al 4% a Catalunya i al País Valencià.

Pel que fa al consum, el 15% de l'energia que es consumeix als Països Catalans té origen nuclear, tot i que les quatre centrals nuclears situades a Catalunya i al País Valencià en produeixen força més. En aquest repartiment, Catalunya és la que presenta un consum més elevat d'energia d'origen nuclear, amb un

Consum energètic als Països Catalans

Dades de 2005

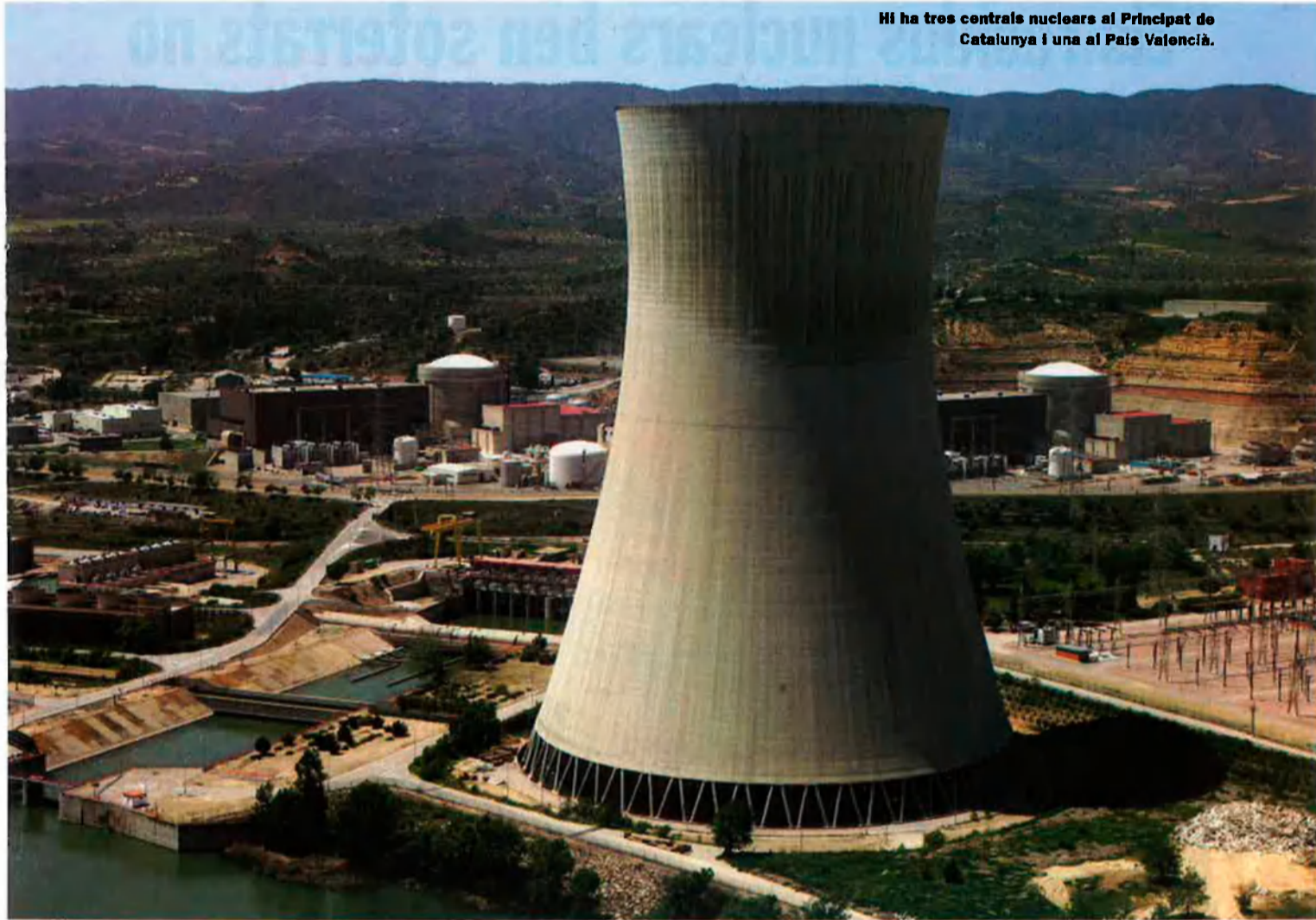

* Inclou gas líquid del petroli (GLP), gasoli, fuel i benzines.

** Enguany, el gas natural arribarà a les Illes Balears, un fet que reduirà substancialment el consum de carbó.

Font: Institut Català de l'Energia, Agència Valenciana de l'energia i direcció general d'Energia del Govern de les Illes Balears.

Hi ha tres centrals nuclears al Principat de Catalunya i una al País Valencià.

EFE

25%, seguida del País Valencià, on representa un 19,8%. A les Illes Balears en canvi, no es consumeix energia nuclear, i hi ha un clar predomini del petroli i derivats. Val a dir que el 75% de l'energia elèctrica consumida a Catalunya té origen nuclear. No obstant això, a partir del juliol, a les Illes hi arribarà el gas natural, i la direcció general d'Energia preveu que el consum de petroli s'hi reduirà dràsticament.

Una legislació més exigent. Immersos en el debat permanent sobre els pros i contres de l'energia nuclear, bàsicament pel que fa a la seguretat humana i ambiental, a les possibilitats de respondre a la demanda creixent i al cost econòmic, també entra en joc el factor legal i la responsabilitat social de les instal·lacions nuclears. La legislació nuclear espanyola data de

1967. L'any 1980 es promulga la llei de creació del Consell de Seguretat Nuclear (CSN) i, finalment, el reglament d'instal·lacions radioactives. La normativa que regula la responsabilitat civil de les centrals nuclears també ha estat qüestionada per molts sectors, que consideren insuficient que en cas d'accident amb danys a tercers, la llei obligui l'explotador de la central a indemnitzar només per un valor de 120 milions d'euros. Si se superés aquesta quantitat, l'estat s'hauria de fer càrrec de les indemnitzacions. Els danys de l'accident de Txernòbil, a Ucraïna, que va passar el 1986, han estat valorats en uns 240.000 milions d'euros). Un altre punt polèmic és el de les sancions que el CSN pot imposar en casos d'irregularitat: un màxim de 60.000 euros en cas de falta lleu, de 600.000 euros en cas de falta greu i de 3 mili-

ons d'euros en cas de falta molt greu. També es consideren massa baixes si es té en compte que una gran central nuclear pot facturar fins a 2 milions d'euros diaris. Els grups ecologistes asseguren que, amb unes sancions tan baixes, a les centrals els resulta més rendible operar en condicions defectuoses que no pas parar per a reparar les avaries.

En qualsevol cas, a casa nostra els experts creuen, majoritàriament, que, a banda el desenvolupament de polítiques d'estalvi i eficiència energètica, les actuacions per assolir un subministrament energètic respectuós amb el medi han d'anar per dues vies: la utilització de fonts renovables i l'energia nuclear, ambdues imprescindibles i probablement complementàries.

Gemma Aguilera